

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор
Національної академії
внутрішніх справ
доктор юридичних наук,
професор

Руслан СЕРБИН

25 . 05 .2026 р.

ВИСНОВОК

Національної академії внутрішніх справ про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Козубенко Ірини Володимирівни «Психологічні особливості вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія», затвердженої Вченою радою Національної академії внутрішніх справ від 28 липня 2022 року, протокол № 11

ВИТЯГ

з протоколу засідання кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ від 16 травня 2026 року

Присутні:

кафедра юридичної психології: завідувач кафедри, доктор філософії Буданова М.О. (*голова фахового семінару*); професор кафедри, доктор психологічних наук, професор Кудерміна О.І. (*рецензент*); професор кафедри, доктор психологічних наук, професор Романенко О.В. (*науковий керівник*), професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Мартенко О.Л.; професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Рівчаченко О.А., доцент кафедри, кандидат психологічних наук, професор Андросюк В.Г., доцент кафедри, доктор філософії, доцент Галич М.Ю.; доцент кафедри, доктор філософії Сняткова Т.М.; старший викладач кафедри, доктор філософії Воробйова О.В., старший викладач кафедри, кандидат юридичних наук Воят Л.І., ст. викладач кафедри, кандидат юридичних наук Мартенко Ю.І.

Запрошені:

відділ аспірантури (ад'юнктури) і докторантури: начальник відділу, доктор юридичних наук, професор Тихонова О.В.

науково-дослідна лабораторія з проблем державотворення та правозастосування навчально-наукового інституту права та психології: завідувач наукової лабораторії, доктор психологічних наук, професор Бойко-Бузиль Ю.Ю.;

кафедра мовної підготовки: професор кафедри, доктор педагогічних наук, професор Короткова Ю.М. (рецензент).

Були присутні 5 докторів наук та 9 кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертації здобувача кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ Козубенко Ірини Володимирівни на тему «Психологічні особливості вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія», на предмет її наукової новизни, теоретичного та практичного значення та рекомендації до попереднього розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Слухали:

Здобувача Козубенко Ірину Володимирівну про результати дисертаційного дослідження. У доповіді було обґрунтовано насамперед актуальність обраної теми дисертаційної роботи, визначено мету, завдання, предмет, об'єкт та методи дослідження, здобувачем доведено до присутніх структуру роботи та основні її положення, сформульовано та обґрунтовано новизну, теоретичне та практичне значення.

Козубенко І.В. відзначила, що в умовах тривалого воєнного стану в Україні, загострення соціальних конфліктів, посилення потреби у збереженні національної ідентичності відбувається постійне зростання вимог до професійної діяльності поліцейського. Ця професія вирізняється серед інших особливою вагомістю чинників формування його особистості, як носія та провідника цінностей закону та високої професійної культури. Комунікативна компетентність працівників Національної поліції України в умовах сьогодення потребує наявності властивостей, що ґрунтуються на інтеграції знань, досвіду та професійно важливих якостей особистості, яка здатна забезпечити високий рівень соціальної відповідальності за результати прийнятих рішень. Окрім того, комунікативну компетентність поліцейських слід вважати основою їхнього професіоналізму, оскільки вона є ключовою компетентністю типу професій «людина – людина», включена в професійну взаємодію, що передбачає постійні контакти з громадянами, співпрацю, спілкування в чітко регламентованих або особливо складних умовах (ситуації оперативного реагування, агресивне соціальне середовище тощо). Тому від рівня комунікативної компетентності працівників значною мірою залежить успішність вирішення службових завдань.

Аналіз досліджень комунікативної компетентності в професійній діяльності поліцейських засвідчив недостатність робіт, які присвячені психологічним і методичним основам вдосконалення вербальної складової комунікативної компетентності. Незважаючи на виражений науково-практичний інтерес до цієї проблеми, раніше не здійснювалося спроб вдосконалювати

підготовку поліцейських шляхом цілеспрямованого формування. Проблема детермінації і специфіка формування вербальної складової комунікативної компетентності в процесі професійної підготовки поліцейського на рівні монографічного дисертаційного дослідження не розглядалася, що зумовило необхідність вирішення цього науково-прикладного завдання.

Мета роботи – теоретично вивчити та емпірично дослідити психологічні особливості вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського; обґрунтувати, розробити та апробувати систему заходів її оптимізації.

Для досягнення визначеної мети поставлено такі наукові завдання:

на основі теоретичного аналізу розглянути сутність поняття комунікативної компетентності особистості у психологічній науці;

розкрити детермінацію і специфіку вербального компонента комунікативної компетентності;

проаналізувати дослідження особливостей комунікативної компетентності у професійній діяльності поліцейського;

емпірично дослідити психологічні особливості вербального компонента в структурі комунікативної компетентності поліцейського;

охарактеризувати психологічні та організаційні засади розроблення системи заходів щодо удосконалення вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського в освітньому процесі;

обґрунтувати, розробити та апробувати тренінгову програму з оптимізації вербальної складової комунікативної компетентності поліцейського; оцінити її ефективність.

Об'єкт дослідження – комунікативна компетентність поліцейського.

Предмет дослідження – психологічні особливості вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського.

Для вирішення поставлених завдань у роботі було використано комплекс загальнопсихологічних, загальнонаукових, конкретно-наукових методів, емпіричних психологічних методів; методів математичної статистики, що обиралися відповідно до предмета, мети, завдань дослідження. Поміж них:

- теоретичні: аналіз та узагальнення наукових даних, пов'язаних із проблемою дослідження; класифікація; системний аналіз; психологічне моделювання; описовий метод, що застосовувався на всіх етапах дослідження; методи теоретичного моделювання – застосовано для формування практичних рекомендацій та окреслення перспектив подальших досліджень; аналітичний метод було застосовано під час аналізу понятійно-категоріального апарату;

- структурно-функціональний метод дав змогу із загальних понять та категорій виокремити окремі елементи, що важливо для конструктивного формування науково-світоглядної картини досліджуваного явища. Зокрема, використання цього методу дало змогу виокремлення моделей та функцій комунікативної компетентності (підрозділ 1.1). Цей метод застосовувався також для визначення певних напрямів психологічного супроводження діяльності працівників НПУ, як шляхів удосконалення вербальної складової комунікативної діяльності поліцейського (підрозділ 3.1, 3.2), та з метою

обґрунтування ефективності інтегративних тренінгових технологій у рамках окреслених напрямів (підрозділ 3.3);

- системно-логічний – для обґрунтування сутності та складових процесу та інструментарію емпіричного дослідження (підрозділ 2.1), а також для узагальнення результатів проведеного емпіричного дослідження (підрозділ 2.2);

- акмеологічний – для теоретичного обґрунтування структури та змісту тренінгової програми формування комунікативної компетентності працівників Національної поліції України (підрозділ 3.2);

- емпіричні методи застосовувалися в роботі для перевірки робочих гіпотез та виконання завдань дослідження. Так, психодіагностичні методи сприяли з'ясуванню психологічних чинників та особливостей формування вербального компонента комунікативної компетентності (авторська анкета на визначення рівня комунікативної компетентності поліцейського; опитувальник В. Снеткова «Комунікативний мінімум» – для визначення рівня сформованості діалогічного мовлення; методика КОС-2 «Виявлення й оцінки комунікативних та організаторських схильностей» – для оцінки комунікативних та організаторських схильностей; методика В. Бойка «Діагностика емоційних бар'єрів у міжособистісному спілкуванні» – для виявлення бар'єрів у міжособистісному спілкуванні та вербальних засобів їх подолання; тест на виявлення комунікабельності В. Кан-Каліка, Д. Нікандрова – для визначення загального рівня комунікабельності як особистісної властивості; методика А. Карпова «Методика оцінки рівня рефлексивності» – для оцінки рівня рефлексивності, що забезпечує достатній рівень вербального компонента комунікативної компетентності; тест Д. Гоулмана – для оцінки рівня соціального та емоційного інтелекту, що забезпечують адекватне використання вербальних засобів; методика «Мотиваційні орієнтації в міжособистісних комунікаціях» (І. Ладанов, В. Уразаєв) – для визначення мотиваційних чинників спілкування);

- інтерпретаційні: кількісний та якісний аналіз отриманих даних; включно статистичні методи обробки. Дослідження проводилося орієнтовно до етичних стандартів психологічного експерименту.

Достовірність наукових результатів підтверджується впровадженням в освітній процес, наукову та практичну діяльність; апробацією основних положень на науково-практичних конференціях, публікаціями у наукових фахових виданнях України.

Емпірична база дослідження складалася на вибірці 150 курсантів віком від 17 до 19 років, які навчаються в Національній академії внутрішніх справ за спеціальністю «Правоохоронна діяльність».

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація Козубенко І.В. є першим в Україні комплексним монографічним науковим дослідженням психологічних особливостей вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського. Результати дослідження виявляються в таких наукових положеннях, що виносяться на захист:

уперше:

- аргументовано доцільність визначення психологічних особливостей вербального компонента комунікативної компетентності на етапі професійного навчання поліцейського;

- емпірично досліджено змістові та структурні особливості діалогового мовлення в комунікативній діяльності поліцейського, як умови ефективного вирішення службових завдань у професійній взаємодії;

- визначено рівень володіння курсантами українською та англійською мовами, типові труднощі в освітньому процесі, що полягають в особливостях засвоєння граматичної та лексичної сторін мовлення, а також у наявності комунікативних бар'єрів у професійному спілкуванні;

- доведено наявність статистично значущого зв'язку між показниками академічної успішності курсантів з української мови та їхнім рівнем діалогового мовлення;

- обґрунтовано, що етап професійного навчання поліцейських у ЗВО із специфічними умовами навчання є найбільш сензитивним для формування вербального компонента комунікативної компетентності;

- розроблено методичні рекомендації для удосконалення вербального компонента комунікативної компетентності курсантів в освітньому процесі;

- обґрунтовано, розроблено та впроваджено тренінг інтегративного типу, як провідного засобу формування вербального компонента комунікативної компетентності у професійній діяльності поліцейського;

- поглиблено та уточнено наукові уявлення про:

- сутність понять «професійне спілкування», «комунікативна компетентність»; «вербальний компонент комунікативної компетентності»;

- психологічний зміст та вплив комунікативних бар'єрів на професійне спілкування поліцейського;

- вплив специфіки професійної діяльності поліцейського на формування комунікативної компетентності;

- набули подальшого розвитку:

- науково-психологічні підходи щодо удосконалення комунікативної компетентності поліцейського, що здійснюється в особливих умовах;

- удосконалено:

- зміст та методи психологічного супроводження навчально-професійної діяльності поліцейських.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів дисертаційної роботи виявляється в можливості їхнього використання у:

- науково-дослідній діяльності: під час опрацювання наукових проблем, пов'язаних із темою цього дослідження, зокрема, щодо ролі та значення вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського; визначення професійних характеристик та компетенцій; психологічного забезпечення професійної діяльності; застосування тренінгових технологій у діяльності НПУ (акт № 171-нд Національної академії внутрішніх справ Про впровадження результатів дисертації Козубенко Ірини Володимирівни тему

«Психологічні особливості вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського» в наукову діяльність від 20 травня 2026 р.);

- освітній діяльності: під час викладання таких навчальних дисциплін як «Українська мова професійного спрямування», «Юридичне документування», «Культура мовлення», «Іноземна мова професійного спрямування» (акт № 170-оп Національної академії внутрішніх справ Впровадження результатів дисертаційного дослідження в освітній процес НАВС від 20 травня 2026 р.);

- практичній діяльності: у системі психологічного супроводження професійної діяльності поліцейських (акт про впровадження результатів дисертації Козубенко Ірини Володимирівни «Психологічні особливості вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського» в практичну діяльність сектору кадрового забезпечення Уманського РУП в Черкаській області від 06 квітня 2026 р.).

Достовірність та надійність результатів дослідження ґрунтуються на застосуванні валідних стандартизованих методик, достатньому обсязі вибірки дослідження; кількісному та якісному аналізу емпіричних даних із залученням методів математичної статистики.

Про практичність результатів проведеного дослідження свідчать також відомості про їх впровадження. Так, окремі положення й результати дисертаційної роботи використано Національною академією внутрішніх справ в освітньому процесі та науково-дослідній діяльності, у практичному підрозділі, що підтверджується відповідними Актами та Довідками про впровадження, що подані у Додатках до дисертації.

Результати дисертації були опубліковані у 7 наукових статтях. У фахових наукових виданнях України категорії «Б»: одна стаття – у регулярному науковому виданні «Юридична психологія» Національної академії внутрішніх справ, одна – у науковому журналі «Наукові праці «Одеська юридична академія», три – у науковому журналі «Інноваційна педагогіка», одна стаття у науковому збірнику «Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету» та одна у періодичному науковому фаховому журналі «Габітус». Три статті (з журналу «Інноваційна педагогіка» та одна стаття з наукового збірника «Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету») ввійшли до міжнародної наукометричної бази даних *Index Copernicus*.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертації оприлюднено на таких наукових заходах: міжнародних та всеукраїнських конференціях та прийнято участь у форумах та обговореннях:

Після закінчення доповіді здобувачу присутніми були поставлені такі питання:

Бойко-Бузиль Ю. Ю.: У своїй роботі Ви визначаєте складову «емоції в розмові» як одну з найбільш сформованих складових діалогу, водночас відзначається наявність у курсантів емоційних бар'єрів у спілкуванні. Як Ви можете пояснити цей факт?

Відповідь: Дякую за запитання. Високий рівень сформованості складової «емоції в діалозі» не виключає наявності комунікативних бар'єрів у

спілкуванні. Ці показники відображають різні аспекти комунікативної компетентності. Складова «емоції в діалозі» характеризує здатність особистості розпізнавати, усвідомлювати та певною мірою контролювати власні емоції і емоційні прояви співрозмовника під час взаємодії. Натомість комунікативні бар'єри можуть бути пов'язані не лише з емоційною сферою, а й із недостатнім розвитком комунікативних навичок, особливостями міжособистісного сприйняття, низькою впевненістю в собі, труднощами встановлення контакту, впливом стресу або специфікою професійного середовища.

Крім того, курсанти можуть добре усвідомлювати емоційний стан співрозмовника та власні переживання, однак не завжди володіти достатнім репертуаром поведінкових стратегій для подолання труднощів у спілкуванні, передусім з важкими категоріями громадян. Тому високі показники за емоційною складовою не гарантують автоматичної відсутності комунікативних бар'єрів.

Галич М. Ю.: У вашій роботі представлено способи удосконалення вербального компонента комунікативної компетентності курсантів стосовно української мови. Чи визначаєте ви перспективи удосконалення вербального компонента комунікативної компетентності поліцейських стосовно іноземної мови?

Відповідь: Дякую за запитання. Мною було розроблено та запроваджено в освітній процес тренінги «Комунікація поліцейського» для курсантів другого курсу за спеціальністю «Право» та «Правоохоронна діяльність» обсягом 20 навчальних годин для групи. Тренінги включають теми, пов'язані з комунікацією поліцейського та різними категоріями громадян і спрямований на розвиток говоріння та комунікативних навичок. Тренінги містять кейси, рольові ігри, ситуації, дискусії. Також розроблено модуль по безбар'єрній комунікації поліцейського під час воєнного стану. Це допомагає курсантам розвивати: професійну лексику, етичну комунікацію, soft skills, емпатію, толерантність.

Андросюк В.Г.: Поясніть, в чому спільне та відмінне між поняттями «психологічна готовність» та «психологічна підготовленість», які ви використовуєте в своїй роботі?

Відповідь: Дякую за запитання. Психологічна готовність – це актуальний психічний стан особистості, який відображає її налаштованість, мобілізованість і здатність до виконання конкретної діяльності в певний момент часу. Вона характеризує ступінь внутрішньої готовності людини діяти ефективно в конкретній ситуації та залежить від мотивації, емоційного стану, рівня впевненості, саморегуляції та мобілізації психічних ресурсів.

Психологічна підготовленість – це стійке особистісне утворення, що формується в процесі навчання, професійної підготовки та набуття досвіду. Вона включає систему знань, умінь, навичок, професійно важливих якостей і компетентностей, необхідних для успішного виконання професійних завдань.

Проте перед складними переговорами із правопорушником або під час надзвичайної ситуації психологічна готовність поліцейського може бути недостатньою через втому, емоційне виснаження, тривогу чи інші ситуативні чинники. І навпаки, високий рівень психологічної готовності неможливий без

належної психологічної підготовленості, оскільки мобілізувати можна лише ті ресурси, які вже сформовані.

Кудерміна О.І. У роботі зазначено, що близько 40% сформованості здатності до конструювання діалогу пояснюється іншими чинниками, окрім вербального компонента. Які саме із соціально-перцептивних чи інтерактивних характеристик, на Вашу думку, мають вирішальне значення для компенсації низького рівня мовленнєвого розвитку поліцейського?

Відповідь: Дякую за запитання. У нашому дослідженні виявлено достатньо високий рівень соціального та емоційного інтелекту курсантів. Разом зі спостережливістю за невербальною поведінкою співрозмовника, елементарними навичками профайлінгу, засвоєними формами статутного спілкування, ці якості створюють певну основу для ефективної комунікації.

Кудерміна О.І. Як Ви пояснюєте виявлений у дослідженні парадокс: при достатньо розвинутому емоційному та соціальному інтелекті (34,3% високий рівень) у курсантів спостерігається критично низький рівень рефлексивності (47,5% респондентів)? Як така низька здатність до самоаналізу впливає на ефективність засвоєння ними технік саморегуляції під час конфліктів?

Відповідь: Дякую за запитання. Засвоєні комунікативні навички виявляються суто на практичному рівні, а для ефективної рефлексії курсантам не вистачає теоретичних знань з конфліктології, медіації, психології, що дозволить визначити власні помилки в комунікації та способи їх подолання. Тому з цією метою нами була розроблена відповідна Програма.

Сняtkова Т.М. Обґрунтуйте, будь ласка, логіку формування вибірки дослідження, яке охоплювало переважно курсантів ЗВО із специфічними умовами навчання, а не працівників поліції з досвідом роботи.

Відповідь: Етап професійного навчання є найбільш сензитивним для формування вербального компонента комунікативної компетентності, оскільки відповідні дисципліни входять в освітню програму. Дослідження комунікативної компетентності курсантів давало змогу визначити зовнішній критерій вербального компонента комунікативної компетентності – показники академічної успішності з української та іноземної мови професійного спрямування. Але в роботі також запропоновано напрями удосконалення комунікативної компетентності чинних поліцейських у процесі підвищення кваліфікації.

Головуючий: Є ще запитання? Немає. Переходимо до обговорення дисертації. Слово надається науковому керівнику.

Науковий керівник, доктор психологічних наук, професор Романенко О.В., яка відзначила, що підготовлена Козубенко Іриною Володимирівною дисертація на тему «Психологічні особливості вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського», є результатом кропіткої науково-теоретичної діяльності.

Дисертантка має високий рівень інтелектуальних здібностей, професійно грамотно володіє науковою термінологією, емпіричним інструментарієм дослідження. Нею самостійно підготовлено 44 наукові праці, серед яких 7

фахових статей, три з них (з журналу «Інноваційна педагогіка» та одна стаття з наукового збірника «Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету») ввійшли до міжнародної наукометричної бази даних *Index Copernicus*, а також 37 тез доповідей, що опубліковані у збірниках науково-практичних конференцій, як всеукраїнських, так і міжнародних. Деякі зі статей і доповідей опубліковано англійською та німецькою мовами, якими аспірантка володіє досконало.

Індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план Козубенко І.В. виконала в повному обсязі.

Зміст дисертації відповідає заявленій дисертантом науковій спеціальності. Дисертація є самостійною, завершеною роботою. Дослідження написано літературно грамотною мовою. Оформлення дисертації відповідає встановленим вимогам.

Загалом дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її авторка – Козубенко Ірина – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 «Психологія».

Вважаю, що дисертаційну роботу можна представити до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 «Психологія». Прошу підтримати.

Після цього було надано слово **рецензентам** роботи:

Доктору педагогічних наук, професору Коротковій Ю.М., яка підкреслила, що підготовлене Козубенко І. В., дисертаційне дослідження виконано якісно та на належному науковому рівні. Основні результати досліджень авторкою достатньою мірою обґрунтовані. Їх наукова достовірність не викликає сумнівів, оскільки вони отримані в результаті ґрунтовного теоретичного та емпіричного дослідження.

Відтак, авторкою здійснено значний обсяг роботи. У дослідженні послідовно та логічно викладено і розкрито головні питання, зазначені у змісті. Все це дає підстави вважати, що мета дослідження досягнута, а його завдання виконані. Все вищенаведене свідчить про те, що дисертаційне дослідження Козубенко І.В. виконано самостійно та відповідає вимогам, які висуваються для подібного виду наукових праць.

В цілому, як свідчить зміст роботи, до захисту подано завершене наукове дослідження, яке містить низку наукових положень, що у своїй сукупності роблять значний внесок у юридичну психологію. Водночас рецензент зазначила, що робота містить окремі неточності щодо використання термінів та мовно-стилістичні огріхи. За умов виправлення цих недоліків дисертація може бути подана до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 «Психологія».

Доктору психологічних наук, професору Кудерміній О.І., яка зазначила, що актуальність дисертаційної роботи Козубенко І.В. щодо дослідження вербального компонента комунікативної компетентності, як базової форми професійної взаємодії, є надзвичайно актуальним, з огляду на підвищені вимоги до професійного спілкування поліцейського у сучасних кризових умовах. Здобувачкою ґрунтовно описано труднощі формування вербального компонента на етапі професійного навчання, особливо в умовах обмеженого аудиторного часу на мовну підготовку курсантів. Авторка успішно визначила роль вербальної складової у структурі комунікативної компетентності поліцейського та розширила розуміння цього поняття як системної характеристики особистості, що формується у закладах вищої освіти. Змістовно описано фази діалогу поліцейських (емоції в розмові, контактна фаза, фаза розуміння, фаза переконання) та обґрунтовано зв'язок цих з рівнем емоційно-вольової регуляції. Аналіз представлених здобувачкою висновків до дисертації свідчить, що поставлені в науковій роботі мета та завдання повністю виконані. Питання, які розглядаються в дисертації, авторкою розкриті на досить високому методологічному рівні. При цьому сформульовані висновки та пропозиції є достатньо аргументовані та оригінальні, відповідають вимогам сьогодення та можуть бути застосовані на практиці.

Розроблено та впроваджено конкретні практичні інструменти – *«Програму тренінгу з формування комунікативної компетентності поліцейських»* та *«Програму комунікативної підготовки до поведінки в конфліктних ситуаціях»*. Результати роботи підтверджені широким колом публікацій (7 статей у наукових журналах та 37 матеріалів конференцій за період 2021–2026 рр.).

Водночас були висунуті окремі зауваження і побажання методологічного, теоретичного та практичного характеру: що стосувалися уточнення окремих дефініцій та методик проведення діагностики респондентів.

Дисертація Козубенко І.В. на тему *«Психологічні особливості вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського»* виконана на належному науковому рівні, відповідає вимогам МОН України, що висуваються до дисертацій. За умов усунення вказаних недоліків робота може бути рекомендована до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 «Психологія».

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Доктор психологічних наук, професор Бойко-Бузиль Ю.Ю., яка відзначила, що Козубенко І.В. у своїй дисертації досягла поставленої мети. Авторкою дисертації чітко окреслені й логічно побудовані мета та завдання дослідження, обґрунтовано теоретичні та методичні підходи щодо їх виконання, розроблено та апробовано відповідні пропозиції для вирішення окреслених завдань. Мета та завдання дослідження, положення наукової новизни та висновки дисертації є логічно взаємопов'язаними. Об'єкт і предмет дослідження визначені вірно. Дисертаційне дослідження є оригінальною науковою працею, яка виконана на належному теоретичному й прикладному рівні. Вона має послідовну та виважену структурну будову та за своєю

архітектонікою є комплексним та завершеним науковим дослідженням. Зміст роботи та багатогранність висвітленої проблеми свідчать про наукову компетентність авторки дисертації.

Доктор філософії в галузі психології, доцент Галич М.Ю., яка наголосила не лише на психологічному характері дисертаційного дослідження, але й його соціальному та суспільному значенні, оскільки в сучасних умовах мова розглядається як один із основних інструментів збереження національної ідентичності, а мовленнєва компетентність поліцейського виступає офіційним підтвердженням професійної компетентності представника влади. Безсумнівним здобутком дисертантки є розроблені та апробовані програми з розвитку комунікативної компетентності. Висловлено побажання продовжувати розвідки щодо шляхів удосконалення вербального компонента комунікативної компетентності поліцейських з іноземної мови.

Доктор філософії в галузі психології Буданова М.О., яка зазначила, що дисертаційне дослідження Козубенко Ірини Володимирівни на тему «Психологічні особливості вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського», виконане якісно, отримані результати є досить ґрунтовними. Переконаливими варто назвати загальні висновки, що засвідчують ступінь опрацювання заявленої наукової проблеми.

Варто також охарактеризувати дисертантку як науковця, здатного вести конструктивну наукову дискусію. Так, здобувачка використовує об'єктивну критику і науковий стиль полеміки, відповідну мову представлення результатів дослідження, що вказує на володіння загальнонауковими та спеціальними методами пізнання.

Дисертаційне дослідження Козубенко І.В. виконано відповідно до вимог МОН України. Здобувачка має достатню кількість наукових статей у фахових виданнях та опублікованих тез виступів у межах наукових конференцій. Загалом, результати дисертаційного дослідження мають як теоретичне, так і практичне значення. Тому дисертаційна робота Козубенко І.В. заслуговує на рекомендацію до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 053 «Психологія».

На основі результатів обговорення присутні на засіданні вирішили запропонувати такий:

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Козубенко Ірини Володимирівни на тему «Психологічні особливості вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія»

Дисертація Козубенко Ірини Володимирівни на тему «Психологічні особливості вербального компоненту комунікативної компетентності

поліцейського», що подана на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія», є цілісною та завершеною науковою працею. Тема дисертаційної роботи є актуальною; дисертаційне дослідження характеризуються науковою новизною та має теоретичну і практичну значущість.

Обґрунтування вибору теми дослідження. В умовах тривалого воєнного стану в Україні, загострення соціальних конфліктів, посилення потреби у збереженні національної ідентичності відбувається постійне зростання вимог до професійної діяльності поліцейського. Ця професія вирізняється серед інших особливою вагомістю чинників формування його особистості, як носія та провідника цінностей закону та високої професійної культури. Комунікативна компетентність працівників Національної поліції України в умовах сьогодення потребує наявності властивостей, що ґрунтуються на інтеграції знань, досвіду та професійно важливих якостей особистості, яка здатна забезпечити високий рівень соціальної відповідальності за результати прийнятих рішень. Окрім того, комунікативну компетентність поліцейських слід вважати основою їхнього професіоналізму, оскільки вона є ключовою компетентністю типу професій «людина – людина», включена в професійну взаємодію, що передбачає постійні контакти з громадянами, співпрацю, спілкування в чітко регламентованих або особливо складних умовах (ситуації оперативного реагування, агресивне соціальне середовище тощо). Тому від рівня комунікативної компетентності працівників значною мірою залежить успішність вирішення службових завдань

Аналіз досліджень комунікативної компетентності в професійній діяльності поліцейських засвідчив недостатність робіт, які присвячені психологічним і методичним основам вдосконалення вербальної складової комунікативної компетентності. Незважаючи на виражений науково-практичний інтерес до цієї проблеми, раніше не здійснювалося спроб вдосконалювати підготовку поліцейських шляхом оптимізації процесу вербального компоненту комунікативної компетентності. Проблема детермінації і специфіка формування вербальної складової комунікативної компетентності у процесі професійної підготовки поліцейського на рівні монографічного дисертаційного дослідження не розглядалася, що зумовило необхідність вирішення цього науково-прикладного завдання.

Актуальність дисертаційного дослідження «Психологічні особливості вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського» зумовлена необхідністю дослідження комунікативної компетентності, як інтегральної професійно важливої якості особистості працівника поліції, а також недостатністю дослідженості особливостей вербального компоненту та необхідністю його удосконалення для запобігання протиріч, які виникають у процесі діалогу між поліцейським та населенням.

Мета роботи – теоретично вивчити та емпірично дослідити психологічні особливості вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського; обґрунтувати, розробити та апробувати систему заходів її оптимізації.

Для досягнення визначеної мети поставлено такі *наукові завдання*:

- на основі теоретичного аналізу розглянути сутність поняття комунікативної компетентності особистості у психологічній науці;
- розкрити детермінацію і специфіку вербального компонента комунікативної компетентності;
- проаналізувати дослідження особливостей комунікативної компетентності у професійній діяльності поліцейських;
- емпірично дослідити психологічні особливості вербального компонента в структурі комунікативної компетентності поліцейського;
- охарактеризувати психологічні та організаційні засади розроблення системи заходів щодо удосконалення вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського в освітньому процесі;
- обґрунтувати, розробити та апробувати тренінгову програму з оптимізації вербальної складової комунікативної компетентності поліцейського; оцінити її ефективність.

Об'єкт дослідження – комунікативна компетентність поліцейського.

Предмет дослідження – психологічні особливості вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського.

Методологія дослідження. Для вирішення поставлених завдань у роботі було використано комплекс загально психологічних, загальнонаукових, конкретно наукових методів, емпіричних психологічних методів; методів математичної статистики, що обиралися відповідно до предмета, мети, завдань дослідження. Поміж них:

- *теоретичні*: аналіз та узагальнення наукових даних, пов'язаних із проблемою дослідження; класифікація; системний аналіз; психологічне моделювання; описовий метод, що застосовувався на всіх етапах дослідження; методи теоретичного моделювання застосовано для формування практичних рекомендацій та окреслення перспектив подальших досліджень; аналітичний метод було застосовано під час аналізу понятійно-категоріального апарату;

- *структурно-функціональний метод* дав змогу із загальних понять та категорій виокремити окремі елементи, що важливо для конструктивного формування науково-світоглядної картини досліджуваного явища. Зокрема, використання цього методу дало змогу виокремлення моделей та функцій комунікативної компетентності (підрозділ 1.1). Цей метод застосовувався також для визначення певних напрямів психологічного супроводження діяльності працівників НПУ, як шляхів удосконалення вербальної складової комунікативної діяльності поліцейського (підрозділ 3.1, 3.2), та з метою обґрунтування ефективності інтегративних тренінгових технологій у рамках окреслених напрямів (підрозділ 3.3);

- *системно-логічний* – при обґрунтуванні сутності та складових процесу та інструментарію емпіричного дослідження (підрозділ 2.1), а також узагальнення результатів проведеного емпіричного дослідження (підрозділ 2.2);

- *акмеологічний* – для теоретичного обґрунтування структури та змісту тренінгової програми формування комунікативної компетентності працівників Національної поліції України (підрозділ 3.2);

- *емпіричні методи* застосовувалися в роботі для перевірки робочих гіпотез та виконання завдань дослідження. Так, психодіагностичні методи сприяли з'ясуванню психологічних чинників та особливостей формування вербального компонента комунікативної компетентності (авторська анкета на визначення рівня комунікативної компетентності працівника Національної поліції; опитувальник В. Снеткова «Комунікативний мінімум» – для визначення рівня сформованості діалогічного мовлення; методика КОС-2 «Виявлення й оцінки комунікативних та організаторських схильностей» – для оцінки комунікативних та організаторських схильностей; методика В. Бойка «Діагностика емоційних бар'єрів у міжособистісному спілкуванні» – для виявлення бар'єрів у міжособистісному спілкуванні та вербальних засобів їх подолання; тест на виявлення комунікабельності В. Кан-Каліка, Д. Нікандрова – для визначення загального рівня комунікабельності як особистісної властивості; методика А. Карпова «Методика оцінки рівня рефлексивності» – для оцінки рівня рефлексивності, що забезпечує достатній рівень вербального компоненту комунікативної компетентності; тест Д. Гоулмана – для оцінки рівня соціального та емоційного інтелекту, що забезпечують адекватне використання вербальних засобів; методика «Мотиваційні орієнтації в міжособистісних комунікаціях» (І. Ладанов, В. Уразаєв) – для визначення мотиваційних чинників спілкування);

- *інтерпретаційні*: кількісний та якісний аналіз отриманих даних; включно статистичні методи обробки. Дослідження проводилося орієнтовно до етичних стандартів психологічного експерименту.

Достовірність наукових результатів підтверджується впровадженням в освітній процес, наукову-дослідну та практичну діяльність; апробацією основних положень на науково-практичних конференціях, публікаціями у наукових фахових виданнях України.

Емпірична база дослідження складалася на вибірці 150 курсантів віком від 17 до 19 років, які навчаються в Національній академії внутрішніх справ за спеціальністю «Правоохоронна діяльність».

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що робота є першим в Україні комплексним монографічним науковим дослідженням психологічних особливостей вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського. Результати дослідження виявляються в таких наукових положеннях, що виносяться на захист:

уперше:

- аргументовано доцільність визначення психологічних особливостей вербального компонента комунікативної компетентності на етапі професійного навчання поліцейського;

- емпірично досліджено змістові та структурні особливості діалогового мовлення в комунікативній діяльності поліцейського, як умови ефективного вирішення службових завдань у професійній взаємодії;

- визначено рівень володіння курсантами українською та англійською мовами, типові труднощі в освітньому процесі, що полягають в особливостях

засвоєння граматичної та лексичної сторін мовлення, а також у наявності комунікативних бар'єрів у професійному спілкуванні;

- доведено наявність статистично значущого зв'язку між показниками академічної успішності курсантів з української мови та їхнім рівнем діалогового мовлення;

- обґрунтовано, що етап професійного навчання поліцейських у ЗВО із специфічними умовами навчання є найбільш сензитивним для формування вербального компонента комунікативної компетентності;

- розроблено методичні рекомендації для удосконалення вербального компонента комунікативної компетентності курсантів в освітньому процесі;

- обґрунтовано, розроблено та впроваджено тренінг інтегративного типу, як провідного засобу формування вербального компонента комунікативної компетентності у професійній діяльності поліцейського;

- *поглиблено та уточнено наукові уявлення про:*

- сутність понять «професійне спілкування», «комунікативна компетентність»; «вербальний компонент комунікативної компетентності»;

- психологічний зміст та вплив комунікативних бар'єрів на професійне спілкування поліцейського;

- вплив специфіки професійної діяльності поліцейського на формування його комунікативної компетентності;

- *набули подальшого розвитку:*

- науково-психологічні підходи щодо удосконалення комунікативної діяльності поліцейського, що здійснюється в особливих умовах;

- *удосконалено:*

- зміст та методи психологічного супроводження навчально-професійної діяльності поліцейських.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів дисертаційної роботи виявляється в можливості їхнього використання у:

- *науково-дослідній діяльності:* під час опрацювання наукових проблем, пов'язаних із темою цього дослідження, зокрема, щодо ролі та значення вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського; визначення професійних характеристик та компетенцій; психологічного забезпечення професійної діяльності; застосування тренінгових технологій у діяльності НПУ (акт № 171-нд Національної академії внутрішніх справ Про впровадження результатів дисертації Козубенко Ірини Володимирівни тему «Психологічні особливості вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського» в наукову діяльність від 20 травня 2026 р.);

- *освітній діяльності:* під час викладання таких навчальних дисциплін як «Українська мова професійного спрямування», «Юридичне документування», «Культура мовлення», «Іноземна мова професійного спрямування» (акт № 170-оп Національної академії внутрішніх справ Про впровадження результатів дисертаційного дослідження в освітній процес НАВС від 20 травня 2026 р.);

- *практичній діяльності:* у системі психологічного супроводження професійної діяльності поліцейських (акт про впровадження результатів дисертації Козубенко Ірини Володимирівни «Психологічні особливості

вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського» в практичну діяльність сектору кадрового забезпечення Уманського РУП в Черкаській області від 06 квітня 2026 р.).

Достовірність та надійність результатів дослідження ґрунтуються на застосуванні валідних стандартизованих методик; достатньому обсязі вибірки дослідження; кількісному та якісному аналізі емпіричних даних із залученням методів математичної статистики.

Про практичність результатів проведеного дослідження свідчать також відомості про їх впровадження. Так, окремі положення й результати дисертаційної роботи використано Національною академією внутрішніх справ в освітньому процесі та науково-дослідній діяльності, у практичному підрозділі, що підтверджується відповідними Актами та Довідками про впровадження, що подані у Додатках до дисертації.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертація виконана відповідно до планів науково-дослідних робіт кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ України. Відповідно до положень Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722/2019); Основних наукових напрямів та найважливіших проблем фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних, суспільних і гуманітарних наук Національної академії наук України на 2019 – 2023 роки (Постанова Президії Національної академії наук України від 30 січня 2019 р. № 30); Стратегії сталого розвитку «Україна - 2020» (Указ Президента України від 15 серпня 2021 р. № 5/2015); Концепції розвитку сектору безпеки і оборони України (введено в дію Указом Президента України від 14 березня 2016 року № 92/2016); Стратегії розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України до 2020 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 р. № 1023-р); Основних напрямів наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2018–2020 роки, затверджених рішенням Вченої ради НАВС від 26 грудня 2017 р. (протокол № 28/1); додатку 3 наказу МВС України від 16.03.2015 № 275 «Про затвердження Переліку пріоритетних напрямів наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015 – 2019 років»; Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020 – 2024 роки (п. 14, 27; наказ МВС України від 11 червня 2020 р. № 454); Стратегічного плану розвитку Національної академії внутрішніх справ на 2018 – 2024 роки, затвердженого рішенням Вченої ради НАВС від 27 лютого 2018 р.; Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021 – 2025 рр, затвердженої постановою Загальних зборів Національної академії правових наук від 26 березня 2021 року.

Тему дисертації затверджено рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 28.07.2022 р. (протокол № 11).

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається з анотації, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що об'єднують дев'ять підрозділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (305 найменувань на 33 сторінках) та 12 додатків на 52

сторінках. Загальний обсяг дисертації становить 294 сторінки комп'ютерного тексту, з них обсяг основного тексту – 203 сторінки.

Наукові публікації та апробація результатів дисертації. Результати дисертації були опубліковані у 7 наукових статтях. У фахових наукових виданнях України категорії «Б»: одна стаття – у регулярному науковому виданні «Юридична психологія» Національної академії внутрішніх справ, одна – у науковому журналі «Наукові праці «Одеська юридична академія», три – у науковому журналі «Інноваційна педагогіка», одна стаття у науковому збірнику «Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету» та одна у періодичному науковому фаховому журналі «Габітус». Три статті (з журналу «Інноваційна педагогіка» та одна стаття з наукового збірника «Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету») ввійшли до міжнародної наукометричної бази даних *Index Copernicus*.

Основні положення, висновки та рекомендації дисертації оприлюднено на таких наукових заходах: міжнародних та всеукраїнських конференціях та прийнято участь у форумах та обговореннях:

статті доп. Міжнар.наук.-практ.конф. «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації» Козубенко І. Сприйняття та взаєморозуміння у професійному спілкуванні працівників Національної поліції (Переяслав, 2022); Козубенко І. Інтерактивні параметри професійного спілкування слідчих (Переяслав, 2022); Козубенко І.В. Комунікативні бар'єри у спілкуванні поліцейських (Переяслав, 31 серпня 2022); Kozubenko I. V. The executive's part in police communication (Переяслав, 30 листопада 2023);

статті доп. Всеукр. наук.- практ. інт.-конф. «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку» Козубенко І. Комунікативна складова професійної діяльності поліцейського (Переяслав, 2021); Kozubenko I. V. Internal police communication (Переяслав, 17 листопада 2023р);

Тези-довіді Козубенко І.В. до III Міжвузівської науково-практичної конференції: «Актуальні питання розвитку комунікації в професійній діяльності правоохоронних органів: виклики XXI століття» Особливості і перспективи комунікативної взаємодії поліції і населення. (Одеський державний університет внутрішніх справ), 24.04.2023; до XXIII Міжнародної науково-практичної конференції «Політ. Сучасні проблеми науки» «Комунікативна компетентність особистості як готовність до спілкування в

умовах невизначеності», Київ, НАУ, 10 березня 2023; до Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку» Особливості професійної комунікації працівників поліції (Переяслав, 21 березня 2024 р.); до XIII міжвуз. наук.-практ. конф. «Іншомовна підготовка працівників правоохоронних органів та фахівців із права» Формування комунікативних навичок майбутніх правоохоронців в процесі вивчення іноземної мови (Київ, Нац.акад.внутр.справ, 16 трав.2024 р.); до Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми вдосконалення системи вивчення англійської мови в ЗВО МВС» Чинники формування іншомовної комунікативної компетентності правоохоронця в умовах євроінтеграції, (Одеса, 25 квітня 2024 р.); до наук.-

практ. конф. *«Психологічна допомога в Україні: проблеми підготовки та професійної діяльності фахівців»* КНЛУ Психологічні особливості професійної комунікації поліцейського (1 листопада 2024); до V Міжнародної науково-практичної конференції ДНДІ МВС *«Актуальні проблеми психологічного забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів»* Особливості психологічного супроводу поліцейського в умовах війни (31 жовтня 2024); до XIV міжвуз. наук.-практ. конф. *«Іншомовна підготовка працівників правоохоронних органів та фахівців із права»* Розвиток комунікативної компетентності майбутніх правоохоронців в процесі іншомовної підготовки (Київ, 29 трав.2025 р.) Нац. акад.внутр.справ; до Міжнародної науково-практичної конференції ДонДУВС (12 червня 2025 р.) Поліцейське піклування як чинник формування комунікації між поліцією і громадянами; до Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції *«Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»* Шляхи подолання комунікативних бар'єрів у комунікаціях (Переяслав, 2025); до Міжнародної науково-практичної конференції *«Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»* Професійна мотивація поліцейських та фактори її формування (Переяслав, 2025); до Міжнародної науково-практичної конференції *«Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»* Комунікативна компетентність як інтегральна психологічна характеристика правоохоронця (Переяслав, 2025); до міжвідомчої науково-практичної конференції *«Посилення спроможностей СБ України та взаємодія зі складовими сектору безпеки і оборони»* Стратегічні комунікації у сучасному світі (1 жовтня 2025 року, Київ: Нац. академ. служби безпеки України); до матеріалів XIII міжвуз. наук.-практ. конф. *«Іншомовна підготовка працівників правоохоронних органів та фахівців із права»* Формування комунікативних навичок майбутніх правоохоронців в процесі вивчення іноземної мови (Київ, 16 трав.2024 р., Нац. акад. внутр. справ); до *Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми вдосконалення системи вивчення англійської мови в ЗВО МВС»* Чинники формування іншомовної комунікативної компетентності правоохоронця в умовах євроінтеграції (Одеса, 25 квітня 2024 р., ОДУВС); до IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю *«Проблеми психології діяльності в особливих умовах»* Формування комунікативної компетентності правоохоронця як складова професійної підготовки (Черкаси, 21-22 квітня 2026 р., Національний університет цивільного захисту); до XV Міжвузівської науково-практичної конференції *«Іншомовна підготовка працівників правоохоронних органів та фахівців із права «Die Merkmale der kommunikativen Interaktion des Polizisten unter kriegsrechtlichen Bedingungen»* (Київ, 28 травня 2026 р., Нац. акад. внутр. справ).

форуми та обговорення: Козубенко І. Тези-доповідь до II Всеукраїнського міжвідомчого психологічного форуму *«Забезпечення психологічної допомоги в секторі безпеки та оборони України»* Комунікативна компетентність поліцейського як основа ефективної комунікації в службовій діяльності, Київ, 30 травня 2023; Козубенко І. В. Тези-доповідь до VII Міжвідомчий науково-

практичного круглого столу «Актуальні питання психологічного забезпечення діяльності Національної поліції та закладів вищої освіти МВС України», Київ, 17 квітня 2025 р.; Козубенко І. В. Тези-доповідь до V міжвідомчого науково-практичного круглого столу «Актуальні питання психологічного забезпечення службової діяльності структурних підрозділів МВС України в умовах воєнного стану», кафедра юридичної психології «Кризова комунікація в умовах воєнного часу», Київ, Нац. акад. внутр. справ, 20 квітня 2023 р.; Козубенко І. В. Тези-доповідь до Регіональної науково-дискусійної платформи «Жінка в науці під час війни» Особливості гендерних аспектів комунікативної компетентності у професійній діяльності Національної поліції України, Кропивницький, ДонДУВС, 11 лютого 2026 р.; Козубенко І. В. Тези-доповідь до Всеукраїнського наукового підвищення кваліфікації «Підвищення ефективності комунікації в закладі вищої освіти» Засоби впливу ефективної комунікації на професію поліцейського в умовах інтеграції (Полтава, 30.09.2024-10.11.2024 р.).

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, у яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1) Kozubenko I. Communication barriers and ways to overcome them. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету: [збірник]*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 36. С. 195-199.

2) Козубенко І.В. Комунікативна складова професійної діяльності поліцейського. *Науковий журнал «Юридична психологія»*. К.: Нац.акад.внутр.справ. 2023. Вип.2 (31). С. 122-129. DOI: <http://doi.org/10.33270/03223102.122>

3) Козубенко І.В. Особливості удосконалення комунікативних навичок майбутніх поліцейських у процесі вивчення іноземної мови. *Інноваційна педагогіка*. 2024 р. Вип.69. Том 1. С. 176–180. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/69.1.34>.

4) Козубенко І.В. Вплив ефективної комунікації на професійну діяльність поліцейського. *Наукові праці «Одеська юридична академія»*. 2024 р. Том XXXIV. С. 67-73. DOI <https://doi.org/10.32782/npuola.v34.2024.7>

5) Козубенко І.В. Особливості формування сучасних вимог до професійної діяльності працівників Національної поліції. *Інноваційна педагогіка*. 2025. Випуск 81. Том 1. С. 158-162. DOI <http://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/81.1.31>

6) Козубенко І.В. Рівень діалогового мовлення в комунікативній діяльності поліцейського. *Інноваційна педагогіка*. 2025. Випуск 82. Том 1. С. 155-158. DOI <http://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/82.1.28>

7) Козубенко І.В. Роль комунікативної компетентності в ефективній діяльності поліцейського. *Габітус*. 2026. Випуск 85. С. 327-331. DOI <https://doi.org/10.32782/hbts.85.53>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

8) Козубенко І. В. Комунікативна компетентність поліцейського як основа ефективної комунікації в службовій діяльності. *Матеріали II Всеукраїнського*

міжвідомчого психологічного форуму «Забезпечення психологічної допомоги в секторі безпеки та оборони України», (Держ.науково-дослідний інститут МВС України), 30.05.2023. С. 81-86.

9) Козубенко І. В. Психологічні особливості формування комунікативної компетентності поліцейських для попередження конфліктної комунікації. *Матеріали VII Міжвідомчого науково-практичного круглого столу «Актуальні питання психологічного забезпечення діяльності Національної поліції та закладів вищої освіти МВС України».* (Київ, 17.04.2025 р.). Київ : НАВС, 2025. С. 79-83.

10) Козубенко І. Комунікативна складова професійної діяльності поліцейського. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»:* Зб.наук.праць. Переяслав, 2021. Вип. 77. С. 99-103.

11) Козубенко І. Сприйняття та взаєморозуміння у професійному спілкуванні працівників Національної поліції. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»:* Зб.наук.праць. Переяслав, 2022. Вип. 79. С. 202-205.

12) Козубенко І. Інтерактивні параметри професійного спілкування слідчих. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»:* Зб.наук.праць. Переяслав, 2022. Вип. 78. С. 70-71.

13) Козубенко І. В. Комунікативні бар'єри у спілкуванні поліцейських. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»:* Зб.наук.праць. Переяслав, 31 серпня 2022. Вип. 85. С. 75-79.

14) Kozubenko I. V. Internal police communication. *Матеріали Всеукраїнської наукової інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»:* (Переяслав, 17 листопада 2023р.). Переяслав, 2023. Вип. 92. С. 101-104.

15) Kozubenko I. V. The executive's part in police communication. *Матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»:* (Вип.99) Переяслав: (30 листопада 2023). С. 219-222.

16) Козубенко І. В. Кризова комунікація в умовах воєнного часу. *Матеріали V міжвідомчого науково-практичного круглого столу «Актуальні питання психологічного забезпечення службової діяльності структурних підрозділів МВС України в умовах воєнного стану», кафедра юридичної психології* (Київ, 20 квітня 2023 р.). К.: Нац. акад. внутр. справ, 2023. С. 175-179.

17) Козубенко І. В. Особливості і перспективи комунікативної взаємодії поліції і населення. *Матеріали III Міжвузівської науково-практичної конференції: «Актуальні питання розвитку комунікації в професійній діяльності правоохоронних органів: виклики XXI століття».* (Одеський державний університет внутрішніх справ), 24.04.2023. С. 119-122.

18) Козубенко І. В. Комунікативна компетентність особистості як готовність до спілкування в умовах невизначеності. *Матеріали XXIII Міжнародної науково-практичної конференції «Політ. Сучасні проблеми науки»*: зб.наук.праць. Київ, НАУ, 10 березня 2023. (програма)

19) Козубенко І. В. Особливості професійної комунікації працівників поліції. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»*: Переяслав: (21 березня 2024 р.). Вип.96. С. 49-53.

20) Козубенко І. В. Формування комунікативних навичок майбутніх правоохоронців в процесі вивчення іноземної мови. *Іншомовна підготовка працівників правоохоронних органів та фахівців із права: матеріали XIII міжвуз. наук.-практ.конф.* (Київ, 16 трав.2024 р.). Київ: Нац. акад.внутр.справ, 2024. С. 38-39.

21) Козубенко І. В. Чинники формування іншомовної комунікативної компетентності правоохоронця в умовах євроінтеграції. *Актуальні проблеми вдосконалення системи вивчення англійської мови в ЗВО МВС: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*. (Одеса, 25 квітня 2024 р.). Одеса: ОДУВС, 2024. С. 32-36.

22) Козубенко І. В. Психологічні особливості професійної комунікації поліцейського. *Матеріали науково-практичної конференції «Психологічна допомога в Україні: проблеми підготовки та професійної діяльності фахівців»*: Київ: Видавничий центр КНЛУ, 1 листопада 2024. Зб.наук.праць. С. 59-61.

23) Козубенко І. В. Засоби впливу ефективною комунікації на професію поліцейського в умовах інтеграції. *Матеріали Всеукраїнського наукового підвищення кваліфікації «Підвищення ефективності комунікації в закладі вищої освіти»*. Полтава, 30.09.2024-10.11.2024 р. С. 77-81.

24) Козубенко І. В. Особливості психологічного супроводу поліцейського в умовах війни. *«Актуальні проблеми психологічного забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів»*. *Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції*. К. : ДНДІ МВС, 31 жовтня 2024. С.105-110.

25) Козубенко І. В. Формування психологічних особливостей гендерної стресостійкості майбутніх правоохоронців в умовах воєнного стану. *Матеріали XI Всеукраїнської мультидисциплінарної конференції «Чорноморські наукові студії»*. Одеса, 23.05.2025. С. 342-345. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-522-1-105>

26) Козубенко І. В. Резильєнтність працівників Національної поліції під час воєнного стану. *Війна в Україні: зроблені висновки та незасвоєні уроки: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (Львів, 21 лютого 2025 р.). Львів : Львів. держ. ун. внутр. справ, 2025. С.269-271.

27) Козубенко І. В. Поліцейське піклування як чинник формування комунікації між поліцією і громадянами. *Забезпечення основоположних прав і свобод людини, дотримання стану дисципліни та законності поліції в умовах воєнного стану: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (12 червня 2025 р.). Донецький держ.унів.внутр.справ. С. 145-148.

28) Козубенко І. В. Шляхи подолання комунікативних бар'єрів у комунікаціях. *Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»*: Зб.наук.праць. Переяслав, 2025. Вип.113. С. 94-97.

29) Козубенко І. В. Професійна мотивація поліцейських та фактори її формування. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»*: Зб.наук.праць. Переяслав, 2025. Вип.114. С.102-105.

30) Козубенко І. В. Комунікативна компетентність як інтегральна психологічна характеристика правоохоронця. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»*: Зб.наук.праць. Переяслав, 2025. Вип.108. С. 53-56.

31) Козубенко І. В. Стратегічні комунікації у сучасному світі. *Посилення спроможностей СБ України та взаємодія зі складовими сектору безпеки і оборони: матеріали міжвідомчої науково-практичної конференції*, 1 жовтня 2025 року. Київ : Нац.академ.служби безпеки України, 2025. С. 112-115.

32) Козубенко І. В. Особливості професійної комунікації працівників поліції. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»*: Переяслав: (21 березня 2024 р.). Вип. 96. С. 49-53.

33) Козубенко І. В. Формування комунікативних навичок майбутніх правоохоронців в процесі вивчення іноземної мови. *Іншомовна підготовка працівників правоохоронних органів та фахівців із права: матеріали XIII міжвуз. наук.-практ. конф.* (Київ, 16 трав.2024 р.). Київ: Нац. акад. Внутр. справ, 2024. С. 38-39.

34) Козубенко І. В. Чинники формування іншомовної комунікативної компетентності правоохоронця в умовах євроінтеграції. *Актуальні проблеми вдосконалення системи вивчення англійської мови в ЗВО МВС: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*. (Одеса, 25 квітня 2024 р.) – Одеса: ОДУВС, 2024. С. 32-36.

35) Козубенко І. В. Психологічні особливості професійної комунікації поліцейського. *Матеріали науково-практичної конференції «Психологічна допомога в Україні: проблеми підготовки та професійної діяльності фахівців»*: Київ : Видавничий центр КНЛУ, 1 листопада 2024. Зб. наук. праць. С. 59-61.

36) Козубенко І. В. Засоби впливу ефективною комунікації на професію поліцейського в умовах інтеграції. *Матеріали Всеукраїнського наукового підвищення кваліфікації «Підвищення ефективності комунікації в закладі вищої освіти»*. Полтава, 30.09.2024-10.11.2024 р. С. 77-81.

37) Козубенко І. В. Психологічні особливості формування комунікативної компетентності поліцейських для попередження конфліктної комунікації. *Матеріали VII Міжвідомчого науково-практичного круглого столу «Актуальні питання психологічного забезпечення діяльності Національної поліції та закладів вищої освіти МВС України»*. Київ, 17.04.2025 р. С. 79-83.

38) Козубенко І. В. Розвиток комунікативної компетентності майбутніх правоохоронців в процесі іншомовної підготовки. *Іншомовна підготовка*

працівників правоохоронних органів та фахівців із права: матеріали XIV міжвуз. наук.-практ.конф. (Київ, 29 трав.2025 р.). Київ: Нац. акад.внутр.справ, 2025. (програма)

39) Козубенко І. В. Особливості формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів. *EMI Teaching: теоретичні основи та практичні стратегії викладання англійською мовою: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації*, 4 серпня-14 вересня 2025 року. Львів — Торунь : Liha-Pres, 2025. С. 40-44.

40) Козубенко І. В. Поліцейське піклування як чинник формування комунікації між поліцією і громадянами. *Забезпечення основоположних прав і свобод людини, дотримання стану дисципліни та законності поліції в умовах воєнного стану: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (12 червня 2025 р.). Донецький держ.унів.внутр.справ, 2025. С. 145-148.

41) Козубенко І. В. Особливості гендерних аспектів комунікативної компетентності у професійній діяльності Національної поліції України. *Регіональна науково-дискусійна платформа «Жінка в науці під час війни»*, 11 лютого 2026 року. Кропивницький: ДонДУВС. С. 60-62.

42) Козубенко І. В. Ключові аспекти комунікативної компетентності поліцейського. *Право. Комунікація. Суспільство. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*. (Львів, 02 квітня 2026 р.). ЛДУВС. 2026. С. 544-547.

43) Козубенко І.В. Формування комунікативної компетентності правоохоронця як складова професійної підготовки. *Проблеми психології діяльності в особливих умовах: матеріали IV Всеукр. наук.- практи. конф. з міжнар. участю*, м. Черкаси, Нац.унів-т цивільного захисту. 21-22 квіт. 2026 р., 2026. С. 57-59.

44) Козубенко І.В. Die Merkmale der kommunikativen Interaktion des Polizisten unter kriegsrechtlichen Bedingungen. *Іншомовна підготовка працівників правоохоронних органів та фахівців із права : матеріали XV Міжвузівської науково-практичної конференції* (Київ, 28 травня, 2026). Київ. Нац. акад. внутр. справ. 2026. (збірник)

Характеристика особистості здобувача. Козубенко Ірина Володимирівна народилася 24 лютого 1983 року. Загальну середню освіту здобула в середній загальній школі I-III ступенів с. Трушівці Черкаського району, Черкаської області з золотою медаллю. У 2005 році закінчила Національний університет імені Богдана Хмельницького та отримала диплом спеціаліста з відзнакою за спеціальністю: «Мова і література» (німецька, англійська), кваліфікація: філолог, викладач німецької і англійської мов та літератури. У 2008 році здобула додаткову освіту в Черкаському кооперативному економіко-правовому коледжі, спеціальність «Бухгалтерський облік», кваліфікація молодший спеціаліст з бухгалтерського обліку.

Має досвід роботи в ОВС: з 2007 по 2013 рр. була атестованим працівником та працювала на посаді інженера з охорони праці та безпеки дорожнього руху АТГ УМВС в Черкаській області; з 2014 по 2015 - на посаді інспектора ВІТ в Черкаському РВ УМВС в Черкаській області.

З березня 2017 року по теперішній час працює в Національній академії внутрішніх справ. В 2022 році вступила до ад'юнктури Національної академії внутрішніх справ.

Проходила навчання за програмою підвищення кваліфікації «Психологічна допомога в умовах війни» в Міжнародному інституті психології, березень-квітень 2023, 08 кредитів/24 год. Проходила науково-педагогічне підвищення кваліфікації в Полтавському державному аграрному університеті за програмою «Підвищення ефективності комунікації в закладі вищої освіти», 6 кредитів/180 год, 30.09.2024-10.11.2024.

Старший викладач кафедри мовної підготовки Національної академії внутрішніх справ, викладає «Іноземну мову професійного спрямування (англійську, німецьку) за спеціальностями «Право», «Правоохоронна діяльність», «Психологія»; мовну підготовку для ІЗДН; тренінги з англійської мови «Комунікація поліцейського», розмовний клуб (Speaking club). На кафедрі характеризується позитивно, добросовісно виконує свої функціональні обов'язки, дотримується норм педагогічної етики і моралі, академічної доброчесності, дисциплінарні стягнення відсутні.

Неодноразово брала участь у розробці практичних занять та тестів з німецької та англійської мови для дистанційних курсів. У співавторстві з викладачами кафедри має навчальний посібник з німецької мови «Розслідування кримінальних правопорушень» для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр за спеціальністю «Право», 2019 р.

Самостійно підготувала:

- «Методичні рекомендації з німецької мови до теми «Службова комунікація» для здобувачів ступенів вищої освіти «магістр» і «доктор філософії» за спеціальністю «Право» (081) / За заг. ред. Козубенко І.В. К.: Національна академія внутрішніх справ, 2025. 32 с.;

- навчальний посібник з англійської мови «Learning English in Psychology» для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр за спеціальністю «Психологія» (053) / За заг. ред. Козубенко І.В. К.: Національна академія внутрішніх справ, 2025. 104 с.

- навчальний посібник з німецької мови «Geschäftskommunikation für Jurastudierende» для здобувачів ступенів вищої освіти «магістр» і «доктор філософії» за спеціальністю «Право» (081) / За заг. ред. Козубенко І.В. К.: Національна академія внутрішніх справ, 2025. 113 с.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація виконана фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури.

Відповідність дисертації встановленим вимогам і визначеній спеціальності. За актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Козубенко І.В. відповідає спеціальності 053 «Психологія» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, Наказу Міністерства

освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Козубенко Ірини Володимирівни на тему «Психологічні особливості вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського».

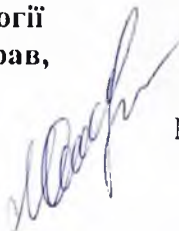
2. Зобов'язати Козубенко Ірину Володимирівну доопрацювати зауваження, що були висловлені рецензентами.

3. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів, дисертація Козубенко Ірини Володимирівни відповідає спеціальності 053 «Психологія» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами й доповненнями), Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами й доповненнями) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами й доповненнями).

4. Рекомендувати дисертацію Козубенко Ірини Володимирівни на тему «Психологічні особливості вербального компонента комунікативної компетентності поліцейського» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 053 «Психологія».

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук щодо рекомендації до захисту дисертації Козубенко Ірини Володимирівни: за – 14, проти – немає, таких, що утримались – немає.

Голова засідання –
завідувач кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ,
доктор філософії в галузі психології,
капітан поліції

Маріанна БУДАНОВА